

سینما ۱۰۰۰ میلیاردی شد، «فرهیختگان» جزئیات این رکوردشکنی را بررسی می‌کند

مردم با سینما آشتی کردند مسئولان چطور؟

بعد از پاندمی کرونا که نه تنها به صنعت فیلمسازی ایران بلکه در ابعاد جهانی به تجارت فیلم صدمه زد، در ایران اتفاقات سیاسی و اجتماعی نیمسال دوم ۱۴۰۱ رخ داد که آن هم به گونه‌ای دیگر فروش گیشه‌ها را متاثر از خودش کرد. به عبارتی سینمای ایران حدود سه سال رکود و عدم دسترسی سالم و صحیح مخاطب به سالن‌های نمایش را تجربه کرد که این می‌تواند لطماتی شدید به روند طبیعی آن از لحاظ تجاری وارد کند و عادت مصرفی مخاطبان را به هم بریزد. در چنین شرایطی بازگشت مخاطب به گیشه سینما با ابزار فیلم‌های کم‌مدی مقداری قابل توجه به نظر می‌رسید چون بازگرداندن رونق به بازار اکران، نیازمند یک شوک بود اما آیا می‌توان در ادامه هم با همین دست‌فرمان ادامه داد و کسانی که مخاطب فیلم‌هایی غیر از ژانر کم‌مدی هستند، یا دوست دارند غیر از کم‌مدی فیلم‌های دیگری هم ببینند را در نظر نگرفت؟ به نظر نمی‌رسد کسی چنین روندی را برای همیشه تأیید کند.

سینما اکنون در مرحله‌ای از بازیابی شرایط خودش قرار دارد که به حمایت نهادهای دولتی هم نیازمند است اما توجه به دو نکته در خصوص این حمایت‌ها بایسته به نظر می‌رسد. نکته اول اینکه حمایت را نباید با دخالت اشتباه گرفت و دولتمردان می‌بایست هموارکننده مسیر هنرمندان باشند نه اینکه آنها را به مثابه مهره‌هایشان ببینند و راه را بر خلاقیت آنها ببندند. در این زمینه لازم است که هادی و حامی اصلی سینما از جانب دولت ارگان‌ها و سازمان‌های آگاه نسبت به مسائل فرهنگی باشند و نهادهایی که دارای کمترین ارتباط با سینما یا به‌طور کل مقوله فرهنگ هستند کمترین دخالتی در این زمینه نداشته باشند. نکته دوم این است که حمایت نباید منجر به وابسته‌سازی شود. یک فیلمساز باید در ابتدای مسیر یا در مواقعی که بحرانی عمومی سینما را فرا گرفته، از سمت دولت مورد حمایت قرار بگیرد تا بتواند از این مراحل عبور کند اما تکیه ابدی به حمایت‌های دولتی می‌تواند رابطه طبیعی فیلمساز را با مخاطبانش مختل کند و از او یک عنصر گلخانه‌ای بسازد.

نام فیلم	تعداد بلیت	میزان فروش (ریال)	سانس	ژانر
۱ فسیل	۷,۱۴۷,۵۸۸	۳,۰۷۷,۷۲۰,۸۸۵,۱۰۳	۱۳۹,۷۹۴	کمدی
۲ هتل	۵,۲۹۴,۱۱۲	۲,۲۹۳,۱۰۷,۲۵۸,۳۱۰	۸۰,۹۲۶	کمدی
۳ شهر هرت	۱,۸۲۳,۱۳۵	۷۷۵,۴۱۹,۱۴۵,۵۷۵	۵۳,۵۶۸	کمدی
۴ بچه زرتک	۱,۷۲۵,۳۲۰	۵۶۲,۳۱۹,۹۱۳,۱۰۳	۳۶,۵۲۵	انیمیشن
۵ ویلای ساحلی	۸۹۸,۷۱۹	۳۹۸,۴۳۱,۷۷۰,۰۰۰	۱۸,۲۶۹	کمدی
۶ نارگیل ۲	۶۴۸,۹۹۴	۲۴۶,۷۸۷,۸۵۶,۷۰۰	۲۶,۹۷۳	سینمای کودک
۷ هاوایی	۴۴۰,۸۰۰	۲۱۴,۹۵۵,۶۵۰,۰۰۰	۶,۹۸۲	کمدی
۸ سه کام حبس	۴۱۷,۳۶۵	۱۹۶,۸۱۴,۱۹۰,۰۰۰	۱۶,۴۱۴	اجتماعی
۹ آهنگ دونفره	۴۵۶,۷۱۲	۱۹۴,۴۱۷,۵۰۵,۰۰۰	۲۰,۲۴۹	کمدی
۱۰ ورود خروج ممنوع	۴۲۸,۴۵۰	۱۸۷,۴۴۸,۷۴۰,۰۰۰	۱۰,۷۷۵	کمدی

نام فیلم	تعداد بلیت	میزان فروش (ریال)	سانس
فسیل	۷,۱۴۷,۵۸۸	۳,۰۷۷,۷۲۰,۸۸۵,۱۰۳	۱۳۹,۷۹۴
هتل	۵,۲۹۴,۱۱۲	۲,۲۹۳,۱۰۷,۲۵۸,۳۱۰	۸۰,۹۲۶
شهر هرت	۱,۸۲۳,۱۳۵	۷۷۵,۴۱۹,۱۴۵,۵۷۵	۵۳,۵۶۸
ویلای ساحلی	۸۹۸,۷۱۹	۳۹۸,۴۳۱,۷۷۰,۰۰۰	۱۸,۲۶۹
هاوایی	۴۴۰,۸۰۰	۲۱۴,۹۵۵,۶۵۰,۰۰۰	۶,۹۸۲
آهنگ دونفره	۴۵۶,۷۱۲	۱۹۴,۴۱۷,۵۰۵,۰۰۰	۲۰,۲۴۹
ورود خروج ممنوع	۴۲۸,۴۵۰	۱۸۷,۴۴۸,۷۴۰,۰۰۰	۱۰,۷۷۵
گیج‌گاه	۳۶۸,۲۷۱	۱۵۵,۸۳۷,۲۱۰,۰۰۰	۱۵,۳۴۳
جوجه‌تیغی	۲۶۴,۷۱۳	۱۱۷,۵۲۰,۴۸۵,۰۰۰	۸,۵۵۱
عروس خیابان فرشته	۲۴۱,۵۵۷	۱۰۳,۱۰۰,۴۶۰,۰۰۰	۱۳,۲۵۴
عروسی مردم	۲۰۴,۳۲۱	۸۶,۹۵۱,۲۸۰,۰۰۰	۱۰,۴۴۸
هولیا	۱۱۸,۲۷۴	۵۲,۷۴۲,۵۰۲,۵۰۰	۶,۰۷۴
معجزه عشق	۷۱,۲۶۳	۲۹,۱۰۹,۳۹۰,۰۰۰	۳,۹۱۳
یقه سفیدها	۴۸,۹۳۹	۲۱,۱۰۴,۵۲۵,۰۰۰	۳,۱۰۳
دست‌انداز	۱۸,۸۵۹	۸,۷۰۷,۸۳۰,۰۰۰	۱,۷۴۶
ارتیه فامیلی	۲۰,۵۴	۶۳۹,۵۷۰,۰۰۰	۱۹۳
مجموع	۱۷,۸۲۷,۱۶۲	۷,۷۰۷,۷۷۶,۲۲۱,۴۸۸	۳۹۳,۱۸۸
درصد از کل	٪۷۸	٪۷۹	٪۶۶

آمار فروش سینمای ۱۴۰۲ چه می‌گوید؟

تصویریک سینمای امیدوار

مجتبی اردشیری
خبرنگار گروه فرهنگ

بعد از ظهر سه شنبه ۲۶ دی ماه، سینمای ایران موفق شد به مرز ۱۰۰۰ میلیارد تومان فروش برسد. اتفاقی که البته از پیش‌تر نیز مشخص بود، اما اگر سال گذشته در همین روزها به بسیاری از فعالان سینما می‌گفتید که سینمای ایران در سال ۱۴۰۲، بیشتر از ۱۰۰۰ میلیارد تومان خواهد فروخت، قطعاً نگاه عاقل‌اندر سنجی می‌انداخت و چندان توجهی به این حرف‌ها نمی‌کرد. حتی اگر در فروردین ماه امسال نیز چنین حرفی را بر زبان می‌آوردید، موجی از نگاه سرد بود که به سمت شما حواله می‌شد. این گزاره بیش از هر عامل دیگری، ریشه در سابقه تاریخی ما دارد. وقتی همواره شرایط بد است طبیعی بوده که این وضعیت برای سینما نیز پایدار است. مثلاً یا به یاد دارید یک کاسب بگوید سال آینده بازار خوبی در پیش داریم؟ یا اینکه فعالان سینما در یک سال بگویند با جشنواره فجر خوبی مواجه هستیم؟ همواره نگاه‌ها به گذشته بوده و حسرتی از بابت روزگار سپری شده که در همان زمان، آن را بد می‌خواندیم. در مورد سینما نیز همواره این گزاره صادق بوده که وضع خوب نیست، از روند تولیدات بگریزد تا جشنواره فجر و عملکرد گیشه و... همواره نگاه‌ها به گذشته بهتر بوده و وضع حال، خراب است و آینده‌ای هم در کار نیست. وقتی کرونا به نفس نفس زدن افتاد و سینماها در حال با گرفتن بود، بسیاری از سینماگران جوان و پیشکسوت، صحبت از نابودی و ورشکستگی کامل سینما می‌کردند و می‌گفتند کار به جایی خواهد رسید که بیش از نیمی از سینماها مجبور خواهند شد سالن‌هایشان را تعطیل کنند. کارگردانی قادر به فیلمسازی نخواهد بود و موج مهلکی، سینمای ایران را درمی‌نوردد. یک نکته آنکه سینما به مانند هر صنعت دیگری، هیچ‌گاه کامل نبوده و قطعاً کامل نخواهد بود. قطعاً مشکلات بسیاری در سینما وجود دارد اما اینکه بخوابیم چشم روی همه چیز ببندیم، دنیا سیاه می‌شود و طبیعی است که نمی‌توانیم منصفانه و منطقی رفتار کنیم. مثلاً تصور کنید با وجود تمامی مشکلات امروز سینمای ایران، گیشه به عدد ۱۰۰۰ میلیارد نمی‌رسید و مثلاً نصف این میزان می‌فروخت، آن وقت ببینید آیا وضع، بهتر از امروز بود؟ قطعاً خیر، بنابراین دل‌سوز واقعی سینما کسی است که دستاوردها را ببیند و برای مشکلات موجود، راه‌حل‌هایی با قابلیت اجرایی پیشنهاد دهد نه اینکه تنها قلم‌فرسایی کند و به شکل کلی همه چیز را سیاه ببیند و بگوید وضع بد است.

مخاطب امسال سینما به ۳۰ میلیون نفر می‌رسد

سینمای ایران طی ۱۰ ماه کنونی، حدود ۱۰۰۵ میلیارد تومان فروخته که این فروش در نتیجه سینما رفتن ۲۳ میلیون و ۶۶۲ هزار نفر رقم خورده

میلیارد تومان تا امروز فروش داشته و چهارمین فیلم پرمخاطب جدول سالانه است. «نارگیل ۲» هم با حدود ۲۵ میلیارد تومان فروش، در رتبه ششم قرار گرفته است. مسافری از گانورا که ۴۰ روز از اکرانش می‌گذرد، به گیشه حدود شش میلیاردی دست پیدا کرده است.

سوکواری برای سینمای اجتماعی

در میان هیاهوی سینمای کم‌مدی و انیمیشن، سینمای اجتماعی نتوانسته چندان قدم قلم کند به طوری که پرمخاطب‌ترین فیلم اجتماعی امسال، «سه کام حبس» است که کمتر از ۲۲۰ هزار مخاطب داشت و ۲۰ میلیارد تومان فروخت. دومین فیلم اجتماعی پرمخاطب امسال، «کت چرمی» است که کمتر از ۱۵ میلیارد فروش داشته است. دیگر فیلم‌های اجتماعی نیز نتوانسته‌اند فروش خود را به ۷ میلیارد تومان برسانند تا این نیاز احساس شود که برای سینمای اجتماعی باید اتفاق درخوری رقم بخورد. سینمای ۱۴۰۲ اکنون نتوانسته دوقطبی معناداری که یک طرفش یک فیلم اجتماعی باشد را رقم بزند و به همین دلیل، رقابت همواره میان فیلم‌های کم‌مدی بوده باشد.

بنابراین در دوره‌ای که سینمای کم‌مدی و انیمیشن با اقبال خوبی از جانب مخاطب مواجه شده باید توجه ویژه‌ای به سینمای اجتماعی، کودک، دفاع مقدس و... در اکران شود. تنها در این صورت است که یک اکران، عنوان پویای خود گرفته و می‌تواند مخاطبان هدف بسیاری را به سینماها بکشاند. شورای صنفی نمایش، باید مهندسی مطلوب‌تری در چینی‌شدن و انتخاب فیلم‌ها داشته باشد و تقریباً برای پیک طلایی اکران در هر فصل، حداقل یک فیلم اجتماعی پرمخاطب را روی پرده بفرستد. قطعاً این مهم با نشتن و منتظر اعلام آمادگی صاحبان فیلم‌های اجتماعی برای اکران شدن، منافات بسیاری دارد و مهندسی باید به ترتیبی باشد که عوامی از شورای صنفی و سازمان سینمایی، باید آستین را بالا زده و مذاکره‌ای را با صاحبان آثار اجتماعی پرمخاطب رقم بزنند. هم‌چنان‌که این اتفاق، پاییز سال گذشته و با اکران «ملاقات خصوصی» رخ داد تا این فیلم، به پرمخاطب‌ترین اثر اجتماعی یک سال اخیر سینماهای کشور تبدیل شود.

بلیت شناور؛ خدمت یا سوءاستفاده؟

از ابتدای زمستان طرح بلیت شناور، به شکلی ناقص در سینماهای کشور فعال شد به این ترتیب که سینماها، علاوه بر سه شنبه‌ها، یک روز نیم‌بهای دیگر را در دوشنبه‌ها تجربه کردند و بلیت سینماها در سانس‌های بعد از ظهر پنجشنبه و جمعه، کمی بالاتر رفته و مثلاً برای سینماهای مدرن از ۶۰ به ۸۰ هزار تومان افزایش یافته است. طبیعی است که این اتفاق به عنوان گام نخست عملیاتی شدن بلیت شناور در کشور،

نام فیلم	تعداد بلیت	میزان فروش	سانس
سه کام حبس	۴۱۷,۳۶۵	۱۹۶,۸۱۴,۱۹۰,۰۰۰	۱۶,۴۱۴
کت چرمی	۳۱۱,۲۷۳	۱۴۴,۶۳۹,۹۹۷,۲۵۰	۱۴,۱۸۵
جنگ جهانی سوم	۱۳۸,۹۲۲	۶۸,۷۶۵,۴۶۰,۰۰۰	۶,۱۲۳
عامه‌پسند	۱۳۱,۴۲۲	۶۳,۵۵۵,۸۹۵,۰۰۰	۵,۲۶۸
بی‌مادر	۱۴۰,۹۲۸	۶۰,۸۸۶,۹۳۵,۰۰۰	۱۰,۲۷۹
حدود ۸ صبح	۱۲۰,۲۵۱	۵۶,۸۷۳,۴۰۰,۰۰۰	۵,۱۴۷
آخرین تولد	۸۸,۲۴۰	۴۰,۲۳۶,۷۸۵,۰۰۰	۵,۷۷۴
ستاره بازی	۶۸,۸۹۱	۳۲,۷۵۲,۱۳۵,۰۰۰	۳,۷۸۵
جنگل پرتقال	۵۹,۵۳۷	۲۷,۸۲۰,۹۹۵,۰۰۰	۳,۲۱۰
نگهبان شب	۵۵,۹۴۹	۲۳,۹۶۰,۵۲۰,۰۰۰	۴,۸۳۴
تصور	۳۷,۱۹۴	۱۷,۰۴۸,۷۶۵,۰۰۰	۲,۷۵۷
بعد از رفتن	۲۰,۶۰۵	۱۰,۱۴۱,۸۲۵,۰۰۰	۱,۷۴۶
زنبور کارگر	۱۷,۳۸۶	۸,۳۳۵,۳۸۵,۰۰۰	۱,۵۲۶
پرونده بازاست	۱۳,۳۲۰	۵,۷۷۲,۸۶۰,۰۰۰	۱,۷۲۳
فصل ماهی سفید	۱۱,۹۸۴	۵,۰۱۴,۲۴۰,۰۰۰	۱,۳۶۹
ستون ۱۴	۹,۳۶۶	۴,۱۹۶,۹۲۵,۰۰۰	۱,۰۳۲
چرا گریه نمی‌کنی؟	۸,۵۹۴	۳,۸۹۵,۱۸۵,۰۰۰	۷۴۱
آهو	۵,۰۹۱	۲,۲۴۷,۷۵۰,۰۰۰	۶۰۹
خورشید آن ماه	۴,۱۸۸	۱,۶۴۴,۲۹۰,۰۰۰	۴۳۰
توچال	۱۷۲	۱۰۳,۲۰۰,۰۰۰	۳۳
مجموع	۱,۶۶۰,۶۷۸	۷۴۳,۴۹۶,۹۰۲,۲۵۰	۸۶,۹۸۵
درصد از کل	٪۷	٪۸	٪۱۴

نام فیلم	تعداد بلیت	میزان فروش	سانس
بچه زرتک	۱,۷۲۵,۳۲۰	۵۶۲,۳۱۹,۹۱۳,۱۰۳	۳۶,۵۲۵
نارگیل ۲	۶۴۸,۹۹۴	۲۴۶,۷۸۷,۸۵۶,۷۰۰	۲۶,۹۷۳
مسافری از گانورا	۱۷۲,۰۸۱	۵۸,۱۸۶,۱۲۰,۰۰۰	۶,۴۴۹
بابا سیبیلو	۱۱۸,۸۰۶	۴۲,۰۷۸,۱۹۷,۵۰۰	۷,۵۷۸
سلفی با رستم	۴۴,۹۰۸	۱۶,۶۵۸,۸۲۰,۰۰۰	۲,۱۲۴
بچه‌های طوفان	۷۸۹	۳۱۹,۳۹۰,۰۰۰	۱۸۰
میان صخره‌ها	۵۹۵	۲۶۷,۵۰۰,۰۰۰	۱۴۵
مجموع	۲,۷۱۱,۴۹۳	۹۲۵,۹۳۰,۹۰۷,۳۰۳	۷۹,۹۷۴
درصد کل	٪۱۲	٪۱۰	٪۱۴

نام فیلم	تعداد بلیت	میزان فروش	سانس
غریب	۲۴۱,۵۹۹	۱۰۰,۲۲۷,۸۵۲,۵۰۰	۱۱,۰۸۱
مصلحت	۱۹۱,۵۳۲	۷۳,۷۳۵,۰۴۰,۰۰۰	۱۱,۹۸۳
دسته دختران	۱۳۷,۵۱۹	۴۲,۸۰۷,۲۷۷,۵۰۰	۶,۹۷۹
سرهنگ ثریا	۴۴,۹۹۵	۱۷,۳۵۸,۶۹۵,۰۰۰	۳,۳۱۶
ضد	۴۶,۷۳۴	۱۶,۷۶۴,۳۳۰,۰۰۰	۳,۲۷۶
شماره ۱۰	۱۲,۶۴۵	۵,۲۷۶,۱۲۵,۰۰۰	۱,۰۱۴
پالایشگاه	۱۰,۷۱۸	۴۹۷۵,۱۶۰,۰۰۰	۸۱۸
مجموع	۶۸۵,۷۴۲	۲۵۰,۸۹۳,۱۹۵,۰۰۰	۳۸,۴۶۷
درصد از کل	٪۳	٪۳	٪۶

قابل پذیرش است که می‌تواند در ادامه با طی کردن مرحله آموزن و خطا، به شکلی حرفه‌ای در سینمای ایران پیاده شود.

منتقدان این طرح اما به گران شدن بلیت در سانس‌های پایانی دوروز پایانی هفته انتقاد کردند و این طرح را عاملی در جهت افزایش میزان گیشه امسال عنوان کردند و البته باید پذیرفت که این اتفاق، منجر به افزایش مخاطبان دوشنبه سینماها شده است؛ بدون آنکه از مخاطبان سه‌شنبه کاسته شود. بنابراین این طرح در گام نخست، بیش از آنکه عامل سوءاستفاده باشد، قدری به افزایش مخاطب منجر شده است و در ادامه و با جافتادن دوشنبه‌های نیم‌بها می‌تواند اثرات مطلوب‌تری را بر سینماها بگذارد. همچنین هیچ کاهشی در مخاطبان دوروز پایانی هفته مشاهده نمی‌شود و با آنکه هنوز برای نتیجه‌گیری درباره این طرح زود است، اما می‌توان نخستین نتایج خوب آن را احساس کرد و به بقای آن امیدوار ماند.

۱۰۰۰ میلیاردی شدن سینما را نکوش نکنیم

۳۰ میلیون شدن مخاطبان برای امسال و رسیدن گیشه به عدد ۱۲۰۰ میلیارد، یک اتفاق خوب است که سبب می‌شود سینمای ایران پس از ۲۳ سال، رکورد میزان مخاطب را بشکند. مخاطبان ۳۰ میلیونی سینما یعنی آنکه به ازای هر ۳ نفر ایرانی، یک نفر به سینما رفته یا ۳۳ درصد جمعیت کشور در طول یک سال اخیر به سینما رفته‌اند که یک اتفاق خوب به حساب می‌آید. عملکردی که سینماهای کشور در سال ۱۴۰۲ از خود به جای گذاشته‌اند، قطعاً بار مسئولیت را برای سالیان آتی سنگین‌تر می‌کند. حال دیگر شاخص برای سینمای ۱۴۰۳، مخاطب ۳۰ میلیونی است و این گزاره خود می‌تواند بهانه‌ای در دست منتقدان همیشگی سینمای ایران بگذارد که سنجش خود را روی مخاطب ۳۰ میلیونی گذاشته و انتقادهای خود را از این مجرا مطرح می‌کنند. بنابراین باید از هم اکنون دست به کار شد و در سالی که تمام نوروز آن با ماه مبارک رمضان تلاقی یافته، برنامه‌ریزی درستی داشت و همه چیز را مطلقاً اکران فطر نکرد. تجربه نوروز امسال نشان داد تا چه اندازه می‌توان از ماه مبارک رمضان بهره‌برداری عمیق به عمل آورد و آن به عنوان پشیمان برای گیشه سالیانه کشور مهندسی و راهبری کرد. ضمن اینکه آمار خوب سینمای ۱۴۰۲، نباید لقلقه زبان شده و مدام به عنوان تبلیغات و شعار مدیریتی تکرار شود. این اتفاق زمانی می‌تواند جریان‌ساز باشد که اثرات آن بر گیشه سالیان آینده سینمای ایران پدیدار شده و مخاطب و منتقد به این نتیجه برسد که سال ۱۴۰۲، آغاز رنسانسی دیگر در سینمای ایران بود که نتوانست تأثیرات باشکوه و متوالی در سینمای ایران به جا گذاشته و منجر به رونق شود. این سایه روشن، چندان دور از دسترس نخواهد بود و تنها با اتکا به برنامه‌ریزی درست، محقق خواهد شد.